ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1956

Vyhlásené: 18. 12. 1956 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

55

Zákon

z 30. novembra 1956

o sociálnom zabezpečení

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1
Účel zákona

Ústava z 9. mája zaručuje všetkým občanom právo na zaopatrenie v starobe, pri nespôsobilosti na prácu a pri nemožnosti obživy. Toto právo bolo občanom zabezpečené národným poistením. Jeho súčasťou bolo tiež dôchodkové zabezpečenie zamestnancov. Rozvoj nášho národného hospodárstva a jeho úspechy umožňujú prebudovať dôchodkové zabezpečenie zamestnancov a pričleniť k nemu sociálnu starostlivosť o všetkých občanov, ktorí ju potrebujú. Účelom takto vytvoreného sociálneho zabezpečenia je prispieť v súlade s rozvojom výrobných síl ešte viacej k zvýšeniu hmotnej i kultúrnej úrovne pracujúcich a k výstavbe socializmu v našom štáte. Dávky a služby sociálneho zabezpečenia poskytuje štát. Zamestnanci neplatia na ich úhradu osobitné príspevky.

§ 2
Vecný obsah sociálneho zabezpečenia

Sociálne zabezpečenie zahrnuje:

1. dôchodkové zabezpečenie
   a) zamestnancov a
   b) príslušníkov ozbrojených síl, ktorí nie sú zúčastnení dôchodkového zaopatrenia podľa osobitných predpisov;
2. zabezpečenie dôchodcov v nemoci;
3. sociálnu starostlivosť.

DRUHÁ ČASŤ
DÔCHODKOVÉ ZABEZPEČENIE

Diel I
Dôchodkové zabezpečenie zamestnancov

Prvý oddiel
Základné ustanovenia

§ 3
Osobný rozsah

(1) Na dávky dôchodkového zabezpečenia podľa tohto dielu zákona majú nárok:

a) zamestnanci,

b) domácki robotníci,

c) žiaci učilíšť štátnych pracovných záloh,

d) učni,

poistení podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov (ďalej len „zamestnanci“), ako i pozostalí po zamestnancoch.

(2) Zamestnancom v zmysle tohto zákona je tiež ten, kto je činný pre socialistický sektor v pomere, ktorý má obsah zamestnaneckého pracovného pomeru, avšak nie je takto označený alebo nemá všetky náležitosti predpísané pre vznik zamestnaneckého pracovného pomeru; predchádzajúce ustanovenie však neplatí, ak takáto osoba je z dôvodu tejto činnosti poistená už podľa iných predpisov na dávky obdobné dávkam dôchodkového zabezpečenia.

(3) Ako zamestnanci majú nárok na dávky dôchodkového zabezpečenia s odchýlkami určenými vo vykonávacích predpisoch (§ 32):

a) študenti vysokých škôl a vedeckí ašpiranti,

b) spisovatelia, hudobní skladatelia, výtvarní umelci, architekti, vedeckí bádatelia, výkonní umelci a artisti, uznaní príslušnou vrcholnou organizáciou, pokiaľ ide o činnosť, ktorú nevykonávajú v zamestnaneckom pracovnom pomere;

c) iní pracovníci, o ktorých to určí Štátny úrad sociálneho zabezpečenia a Ústredná rada odborov spoločnou vyhláškou v úradnom liste.

§ 4
Obsah dôchodkového zabezpečenia zamestnancov. Výpočet dávok

(1) Z dôchodkového zabezpečenia sa poskytujú zamestnancom dávky v starobe a pri trvalej pracovnej neschopnosti; pozostalým po zamestnancoch sa poskytujú dávky pri strate živiteľa.

(2) Z dôchodkového zabezpečenia zamestnancov sa poskytujú tieto dávky:

1. dôchodky:
   a) starobný,
   b) invalidný a čiastočný invalidný,
   c) invalidný a čiastočný invalidný pri pracovnom úraze,
   d) vdovský,
   e) vdovecký,

f) sirotský,

g) manželky,

h) za výsluhu rokov,

ch) osobný,

i) sociálny;

2. výchovné k dôchodkom;

3. zvýšenie dôchodkov pre bezvládnosť.

§ 5
Pracovné kategórie

(1) Zamestnania sa na účely dôchodkového zabezpečenia zaraďujú do troch pracovných kategórií:

a) do I. pracovnej kategórie patrí zamestnanie pod zemou v baniach a zamestnanie výkonných letcov;

b) do II. pracovnej kategórie patria zamestnania vykonávané za zvlášť ťažkých pracovných podmienok;

c) do III. pracovnej kategórie patria ostatné zamestnania.

(2) Vláda určuje, ktoré zamestnania sa zaraďujú do II. pracovnej kategórie. Zoznam zamestnaní zaradených do II. pracovnej kategórie sa uverejní vyhláškou Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia v úradnom liste.

(3) Zamestnancom I. (II.) pracovnej kategórie sa rozumie zamestnanec, ktorý bol zamestnaný v I. (II.) pracovnej kategórii po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok (§ 9 ods. 1 a § 13) alebo ktorému vznikol nárok na dôchodok následkom pracovného úrazu (§ 16) utrpeného pri výkone tohto zamestnania, ak ku dňu vzniku nároku na dôchodok

a) také zamestnanie trvalo, alebo

b) neuplynulo viacej než dva roky odo dňa výstupu z takého zamestnania, alebo

c) neuplynulo viac než päť rokov odo dňa zmeny zamestnania, ku ktorej došlo z dôvodov zdravotných na odporúčanie posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia (§ 70) alebo vo všeobecnom záujme.

(4) Náhradné doby (§ 6 ods. 2) sa započítavajú ako doba zamestnania v I. (II.) pracovnej kategórii, ak bolo také zamestnanie prerušené len nimi.

§ 6
Doba zamestnania

Náhradné doby

(1) Pokiaľ tento zákon požaduje pre vznik alebo výšku nárokov na dávky určitú dobu zamestnania, rozumejú sa ňou:

1. doba zamestnania (§ 3) od 1. januára 1957,

2. pred týmto dňom:

a) doba národného (verejnoprávneho) dôchodkového poistenia zamestnaneckého,

b) doba pracovného pomeru, po ktorú bol zamestnanec zúčastnený na verejnom alebo jemu obdobnom penzijnom zaopatrení,

c) doba činnosti postavenej naroveň dobe dôchodkového poistenia osobitnými predpismi.

(2) Ak bol zamestnanec zamestnaný alebo poistený (odsek 1) aspoň rok, započítavajú sa - ak neustanovuje tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané inak - do doby zamestnania v III. pracovnej kategórii tieto náhradné doby:

1. v období do 30. septembra 1948 v rozsahu určenom podľa odseku 4:
   a) doba vojenskej služby,
   b) doby odbojovej činnosti a väznenia z politických alebo rasových dôvodov v dobe neslobody;
2. v období od 1. októbra 1948:
   a) doba prípravy na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky štúdiom na výberových a vysokých školách, doba vedeckej ašpirantúry, ako i doba odborného alebo politického školenia,
   b) doba vojenskej služby v československých ozbrojených silách a vo spojeneckých armádach,
   c) doba výcviku alebo školenia pre nové zamestnanie vykonávaných so súhlasom orgánu sociálneho zabezpečenia,
   d) doba, po ktorú mal zamestnanec nárok na peňažné dávky nemocenského poistenia poskytované namiesto mzdy,
   e) doba, po ktorú žena sa starala o dieťa (§ 24) mladšie ako osem rokov alebo o maloletého, ktorý pre svoj trvale nepriaznivý zdravotný stav potreboval stálu starostlivosť.

(3) Ak sa kryje doba zamestnania s náhradnou dobou, započíta sa len jedna z nich, a to tá, ktorej zápočet je pre zamestnanca výhodnejší; to platí tiež, ak sa kryjú doby zamestnania alebo náhradné doby navzájom.

(4) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia určí po dohode s ministerstvami národnej obrany a vnútra a s Ústrednou radou odborov vyhláškou v úradnom liste, ktoré doby podľa odseku 2 č. 1 a v akom rozsahu sa započítavajú do doby zamestnania; po dohode s Ústrednou radou odborov môže tiež určiť, ktoré iné činnosti a v akom rozsahu sa kladú naroveň dobe zamestnania (odsek 1 č. 2 písm. c).

§ 7
Prerušenie zamestnania
Zachovanie nárokov

(1) Ak bolo zamestnanie prerušené po dobu nepresahujúcu päť rokov, započítava sa doba zamestnania pred prerušením; ak však trvalo prerušené zamestnanie dlhšie než päť rokov, započítava sa doba zamestnania pred prerušením, ak zamestnanie po ňom trvalo aspoň tri roky.

(2) Ak bolo zamestnanie prerušené po dobu, po ktorú je poskytovaný dôchodok invalidný, čiastočný invalidný alebo za výsluhu rokov, posudzujú sa nároky z dôchodkového zabezpečenia tak, ako keby zamestnanec nevystúpil zo zamestnania, doba prerušenia sa však nezapočítava do doby zamestnania. To platí tiež, ak bolo zamestnanie prerušené na dobu dlhšiu než 2 roky z iných vážnych dôvodov. O tom, či bolo zamestnanie prerušené z vážnych dôvodov, rozhoduje na žiadosť zamestnanca výkonný orgán okresného národného výboru. Žiadosť treba podať najneskoršie do dvoch rokov od výstupu zo zamestnania.

§ 8
Priemerný ročný zárobok

(1) Dôchodky sa vymeriavajú z priemerného ročného zárobku.

(2) Priemerný ročný zárobok sa vypočítava z hrubých zárobkov za posledných 10 kalendárnych rokov pred vznikom nároku na dôchodok, prípadne za posledných 5 kalendárnych rokov, ak to je pre zamestnanca výhodnejšie. Priemerný ročný zárobok až do sumy 24 000 Kčs sa berie za podklad vymerania dôchodku úplne, nad túto sumu, najviacej však celkom do 60 000 Kčs, jednou tretinou.

(3) Priemerný ročný zárobok zamestnanca staršieho ako 60 rokov a priemerný ročný zárobok zamestnanca I. pracovnej kategórie alebo ženy, ktorí sú starší ako 55 rokov, sa vypočítava za kalendárne roky pred dovŕšením tohto veku, ak je tento priemerný ročný zárobok vyšší než priemerný ročný zárobok vypočítaný podľa odseku 2; starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok osoby, ktorá už požíva alebo požívala niektorý z týchto dôchodkov, nesmie sa vymerať z nižšieho priemerného ročného zárobku, než koľko robil priemerný ročný zárobok, z ktorého sa už dôchodok vymeral.

(4) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia určí po dohode s Ústrednou radou odborov podrobnosti vyhláškou v úradnom liste; pritom môže určiť, že niektoré doby, po ktoré zamestnanec (dôchodca) nemal zárobok, sa vylučujú z obdobia rozhodného pre výpočet priemerného ročného zárobku.

Druhý oddiel
Dávky

Starobný dôchodok

§ 9
Podmienky nároku

(1) Starobný dôchodok náleží zamestnancovi, ktorý bol zamestnaný (§ 6) najmenej 20 rokov, ak v dobe trvania zamestnania alebo najneskoršie do dvoch rokov po výstupe z neho dovŕšil aspoň 60 rokov, zamestnanec I. pracovnej kategórie alebo žena aspoň 55 rokov.

(2) Zamestnancovi, ktorý bol zamestnaný (§ 6) po dobu kratšiu než 20 rokov, avšak najmenej 5 rokov, náleží starobný dôchodok, ak v dobe trvania zamestnania alebo najneskoršie do dvoch rokov po výstupe z neho dovŕšil aspoň 65 rokov.

§ 10
Výška starobného dôchodku

(1) Základná výmera starobného dôchodku (§ 9 ods. 1) zamestnanca I. pracovnej kategórie je 60%, zamestnanca II. pracovnej kategórie 55 % a zamestnanca III. pracovnej kategórie 50 % priemerného ročného zárobku.

(2) Ak bol zamestnanec I. alebo II. pracovnej kategórie zamestnaný do dňa vzniku nároku na starobný dôchodok dlhšie než 20 rokov a zamestnanec III. pracovnej kategórie dlhšie než 25 rokov, pripočítajú sa k základnej výmere dôchodku za každý ďalší rok zamestnania

v I. pracovnej kategórii od 21. roku zamestnania 2 %,

v II. pracovnej kategórii od 21. roku zamestnania 1,5 %,

v III. pracovnej kategórii od 26. roku zamestnania 1 %

priemerného ročného zárobku; pritom sa náhradná doba starostlivosti o dieťa [§ 6 ods. 2 č. 2 písm. e)] nezapočítava do doby zamestnania rozhodnej pre výšku dôchodku.

(3) Ak bol zamestnanec zamestnaný striedavo v rôznych pracovných kategóriách, včíta sa pre zvýšenie nároku na dôchodok podľa odseku 2 do prvých 20 rokov (zamestnancovi III. pracovnej kategórie do prvých 25 rokov) zamestnania vždy najprv doba zamestnania v III. pracovnej kategórii, potom doba zamestnania v II. a naposledy doba zamestnania v I. pracovnej kategórii.

(4) Ak je zamestnanec I. pracovnej kategórie mladší ako 60 rokov zamestnaný po vzniku nároku na starobný dôchodok, náleží mu jedna tretina starobného dôchodku vymeraného ku dňu vzniku nároku na tento dôchodok. Ak je však zamestnaný v I. pracovnej kategórii, náleží mu starobný dôchodok v plnej výške. Po dovŕšení 60 rokov náleží mu starobný dôchodok vždy v plnej výške.

(5) Ak je zamestnanec II. alebo III. pracovnej kategórie mladší ako 65 rokov (žena mladšia ako 60 rokov) zamestnaný po vzniku nároku na starobný dôchodok, náleží mu jedna tretina starobného dôchodku vymeraného ku dňu vzniku nároku na tento dôchodok; po dovŕšení 65 rokov (u ženy po dovŕšení 60 rokov) náleží mu však starobný dôchodok vždy v plnej výške.

(6) Starobný dôchodok zamestnanca staršieho ako 65 rokov, ktorý bol zamestnaný po dobu kratšiu než 20 rokov, avšak aspoň 5 rokov (§ 9 ods. 2), je pomerná časť z 50 % priemerného ročného zárobku, ktorá zodpovedá pomeru doby zamestnania k dobe 20 rokov.

(7) Vláda môže určiť, že zamestnancom, ktorým by náležal podľa odsekov 4. a 5. starobný dôchodok vo výške jednej tretiny, poskytuje sa starobný dôchodok väčším dielom, prípadne v plnej výške, ak sú zamestnaní v určitých pracovných odboroch.

§ 11
Zvýšenie starobného dôchodku pracujúcich dôchodcov

(1) Dôchodcovi, ktorý je zamestnaný (ďalej len „pracujúci dôchodca“) a ktorému sa vypláca starobný dôchodok, sa zvyšuje nárok na starobný dôchodok o 4 % priemerného ročného zárobku, z ktorého bol dôchodok vymeraný, za každý rok zamestnania vykonávaného po dni vzniku nároku na dôchodok až do dovŕšenia 65 rokov, a ak ide o dôchodcu zo zamestnania v I. pracovnej kategórii alebo o ženu, až do dovŕšenia 60 rokov.

(2) Po dovŕšení veku uvedeného v odseku 1 sa zvyšuje pracujúcim dôchodcom nárok na starobný dôchodok za každý rok zamestnania o 2 %, 1,5 % alebo 1 % priemeru hrubých ročných zárobkov, ktoré mal dôchodca po dovŕšení tohto veku, a to podľa toho, v ktorej pracovnej kategórii bol v tej dobe zamestnaný; rovnako sa zvyšuje nárok na starobný dôchodok pracujúcemu dôchodcovi, ktorému tento nárok vznikol až po dovŕšení 65 rokov (§ 9 ods. 2).

(3) Zvýšenie dôchodku podľa odseku 1 sa vykoná po dovŕšení 65 rokov, a ak ide o pracujúceho dôchodcu zo zamestnania v I. pracovnej kategórii alebo ženu, po dovŕšení 60 rokov; ak však vystúpil pracujúci dôchodca zo zamestnania pred dovŕšením tohto veku, vykoná sa zvýšenie dôchodku po výstupe zo zamestnania. Zvýšenie podľa odseku 2 sa vykoná vždy po dvoch rokoch, pokiaľ zamestnanie trvá, inak po skončení zamestnania.

(4) Do doby zamestnania potrebnej pre zvýšenie starobného dôchodku sa nezapočítavajú náhradné doby.

Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok

§ 12
Podmienky nároku

(1) Invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok náleží zamestnancovi, ktorý bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok (§ 13), ak sa v dobe trvania zamestnania alebo do dvoch rokov po výstupe z neho stal pre trvalé zhoršenie zdravotného stavu invalidným alebo čiastočne invalidným.

(2) Zásady, podľa ktorých sa posudzuje invalidita a čiastočná invalidita, stanoví vláda; vyhlási ich Štátny úrad sociálneho zabezpečenia v úradnom liste.

§ 13
Potrebná doba zamestnania

(1) Doba zamestnania (§ 6) potrebná pre nárok na invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok je u zamestnancov

vo veku nad 20 rokov do 22 rokov	1 rok,
nad 22 rokov do 24 rokov	2 roky,
nad 24 rokov do 26 rokov	3 roky,
nad 26 rokov do 28 rokov	4 roky,
nad 28 rokov 5 rokov.	

U zamestnancov vo veku nad 28 rokov sa doba zamestnania potrebná pre nárok zisťuje z posledných desať rokov počítaných späť od vzniku invalidity (čiastočnej invalidity). U zamestnanca mladšieho ako 20 rokov stačí i doba zamestnania kratšia než rok.

(2) Ak získal zamestnanec dobu zamestnania v niektorom z vekových pásem (odsek 1) a ak bol ďalej zamestnaný, považuje sa za získanú doba zamestnania potrebná v najbližšie vyššom vekovom pásme.

(3) Doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok sa pokladá vždy za získanú, ak ide o vdovu, ktorá bola zamestnaná v dobe smrti svojho manžela alebo vstúpila do zamestnania najneskoršie do jedného roku po zániku nároku na vdovský dôchodok a pokračovala v zamestnaní až do dňa, keď sa stala invalidná (čiastočne invalidná).

§ 14
Výška invalidného a čiastočného invalidného dôchodku

(1) Základná výmera invalidného dôchodku je 50 % priemerného ročného zárobku.

(2) Ak trvalo zamestnanie do dňa vzniku nároku na invalidný dôchodok dlhšie než 15 rokov, pripočítajú sa k základnej výmere dôchodku za 16. a každý ďalší rok zamestnania:

v I. pracovnej kategórii	2 %,
v II. pracovnej kategórii	1,5 %,
v III. pracovnej kategórii	1 %

priemerného ročného zárobku. Náhradná doba starostlivosti o dieťa [§ 6 ods. 2 č. 2 písm. e)] sa nezapočítava do doby zamestnania rozhodnej pre výšku dôchodku.

(3) Ak bol zamestnanec zamestnaný striedavo v rôznych pracovných kategóriách, včíta sa pre zvýšenie dôchodku podľa odseku 2 do prvých 15 rokov zamestnania vždy najprv doba zamestnania v III. pracovnej kategórii, potom doba zamestnania v II. pracovnej kategórii a naposledy doba zamestnania v I. pracovnej kategórii.

(4) Čiastočný invalidný dôchodok zamestnanca I. pracovnej kategórie je 35 %, zamestnanca II. pracovnej kategórie 32 % a zamestnanca III. pracovnej kategórie 30 % priemerného ročného zárobku.

§ 15
Zvýšenie invalidného dôchodku pracujúcich dôchodcov

(1) Pracujúcemu dôchodcovi sa zvyšuje nárok na invalidný dôchodok za každý rok zamestnania po dni vzniku nároku na tento dôchodok, najskôr však od 16. roku celkovej doby zamestnania; zvýšenie je v I. pracovnej kategórii 2 %, v II. pracovnej kategórii 1,5 % a v III. pracovnej kategórii 1 % priemeru hrubých ročných zárobkov dosiahnutých po dni vzniku nároku na dôchodok.

(2) Zvýšenie dôchodku podľa odseku 1 sa vykoná vždy po dvoch rokoch, pokiaľ zamestnanie trvá, inak po skončení zamestnania.

(3) Do doby zamestnania potrebnej pre zvýšenie invalidného dôchodku sa nezapočítavajú náhradné doby.

§ 16
Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok pri pracovnom úraze

(1) Invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok náleží bez ohľadu na dĺžku doby zamestnania, ak sa zamestnanec stal v dobe trvania zamestnania alebo najneskoršie do dvoch rokov od výstupu z neho invalidným alebo čiastočne invalidným (§ 12 ods. 2) následkom pracovného úrazu.

(2) Pracovným úrazom je úraz, ktorý zamestnanec utrpel:

a) pri výkone zamestnania alebo v súvislosti s ním, počítajúc do toho cestu do práce a späť, pokiaľ ju zamestnanec podstatne neprerušil z príčin nesúvisiacich so zamestnaním,

b) pri činnej účasti na opatreniach proti živelným pohromám a pri odstraňovaní následkov živelných pohrôm alebo pri záslužnej činnosti konanej bez právneho záväzku v prospech celku,

c) pri výkone verejnej funkcie.

(3) Pracovným úrazom sa kladú naroveň nemoci z povolania uvedené v prílohe k tomuto zákonu, ak vznikli za podmienok v nej určených. Štátny úrad sociálneho zabezpečenia môže po dohode s Ministerstvom zdravotníctva a s Ústrednou radou odborov doplňovať a meniť zoznam nemocí z povolania; doplnky a zmeny vyhlási v úradnom liste.

(4) Kde sa v tomto zákone hovorí o invalidnom alebo čiastočnom invalidnom dôchodku, rozumie sa tým tiež invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok pri pracovnom úraze, pokiaľ zo zákona alebo z predpisov podľa neho vydaných nevyplýva inak.

§ 17
Výška invalidného a čiastočného invalidného dôchodku pri pracovnom úraze

(1) Základná výmera invalidného dôchodku pri pracovnom úraze je 65 % priemerného ročného zárobku. Ustanovenia § 14 ods. 2 a 3 a § 15 platia i tu.

(2) Čiastočný invalidný dôchodok pri pracovnom úraze zamestnanca I. pracovnej kategórie je 45 %, zamestnanca II. pracovnej kategórie 42 % a zamestnanca III. pracovnej kategórie 40 % priemerného ročného zárobku.

Spoločné ustanovenia pre starobný a invalidný dôchodok

§ 18
Nové vymeranie starobného a invalidného dôchodku

(1) Ak je požívateľ starobného dôchodku zamestnaný po 65. roku veku, a ak ide o požívateľa dôchodku zo zamestnania I. pracovnej kategórie alebo ženu, po 60. roku veku, aspoň po dobu dvoch rokov, vymeria sa dôchodok znovu (§§ 10 a 11) z priemerného ročného zárobku vypočítaného za kalendárne roky pred vznikom nároku na nové vymeranie, ak je nový dôchodok vyšší než doterajší dôchodok zvýšený podľa § 11. Nové vymeranie dôchodku sa vykoná vždy po dvoch rokoch, pokiaľ zamestnanie trvá, inak po skončení zamestnania.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí obdobne tiež pre požívateľa invalidného dôchodku bez ohľadu na jeho vek, ak je zamestnaný po dni vzniku nároku na invalidný dôchodok.

§ 19
Najvyššia a najnižšia výmera starobného a invalidného dôchodku

(1) Starobný a invalidný dôchodok zamestnanca I. pracovnej kategórie je najviac 90 %, starobný a invalidný dôchodok ostatných zamestnancov najviacej 85 % priemerného ročného zárobku.

(2) Starobný dôchodok podľa § 9 ods. 1 a invalidný dôchodok je najmenej 400 Kčs mesačne, starobný dôchodok podľa § 9 ods. 2 najmenej 300 Kčs mesačne. Starobný dôchodok ani invalidný dôchodok zamestnanca staršieho ako 20 rokov nesmie však byť vyšší než 90 % priemerného ročného zárobku.

Dôchodky pozostalých

§ 20
Všeobecné podmienky

Dôchodok vdovský, vdovecký a sirotský náležia:

a) po zamestnancovi, ktorý bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok, ak neuplynulo od skončenia zamestnania do dňa smrti viacej než 2 roky, alebo po zamestnancovi, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu,

b) po požívateľovi dôchodku starobného, invalidného, čiastočného invalidného a dôchodku za výsluhu rokov.

§ 21
Vdovský dôchodok

(1) Vdovský dôchodok náleží vdove po čas jedného roku od smrti zamestnanca (dôchodcu).

(2) Vdovský dôchodok náleží naďalej po uplynutí jedného roku od smrti zamestnanca (dôchodcu) vdove, ak

a) je invalidná (§ 12 ods. 2), alebo

b) sa stará aspoň o jedno dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok (§ 24), alebo

c) vychovala aspoň 3 deti, alebo

d) dovŕšila 45 rokov a vychovala aspoň 2 deti, alebo

e) dovŕšila 50 rokov, alebo

f) jej manžel zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného v zamestnaní I. pracovnej kategórie a vdova dovŕšila ku dňu jeho smrti 40 rokov.

(3) Nárok na vdovský dôchodok nezanikne, ak odpadne niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 písm. a) alebo b), ak vdova v dobe trvania nároku na dôchodok dovŕšila 50 rokov, alebo 45 rokov a vychovala aspoň 2 deti.

(4) Nárok na vdovský dôchodok vznikne znovu, ak sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 do dvoch rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok.

(5) Vdovský dôchodok náleží za podmienok uvedených v predchádzajúcich odsekoch tiež žene, ktorej manželstvo so zamestnancom (dôchodcom) bolo rozvedené (rozlúčené), ak bola v dobe jeho smrti odkázaná na výživné, ktoré jej bol povinný poskytovať.

(6) Vdovský dôchodok možno priznať, ak sú pre to okolnosti hodné osobitného zreteľa, tiež družke, ktorá žila so zamestnancom (dôchodcom) až do jeho smrti v spoločnej domácnosti a bola naň odkázaná výživou.

(7) Nárok na vdovský dôchodok zaniká vydajom; ak je však splnená niektorá z podmienok uvedených v odseku 2, vznikne pri opätovnom ovdovení pôvodný nárok znovu, ak by po poslednom manželovi nárok nenáležal alebo by náležal v nižšej výmere.

§ 22
Výška vdovského dôchodku

(1) Vdovský dôchodok je 70 %

a) starobného, invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov, ktorý dôchodca požíval v čase smrti,

b) starobného alebo invalidného dôchodku, na ktorý by mal zamestnanec (pracujúci dôchodca) nárok v dobe smrti, podľa toho, ktorý z dôchodkov je vyšší.

(2) Vdove po požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku možno vymerať v prípadoch hodných zreteľa vdovský dôchodok z invalidného dôchodku, na ktorý by mal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku nárok, keby bol invalidný.

(3) Rozvedenej žene náleží vdovský dôchodok len do výšky výživného (§ 21 ods. 5).

§ 23
Vdovecký dôchodok

(1) Vdovecký dôchodok náleží vdovcovi po zamestnankyni (dôchodkyni), ak je invalidný (§ 12 ods. 2) a ak bol posledný rok pred smrťou zamestnankyne (dôchodkyne) odkázaný výživou na jej zárobok (dôchodok).

(2) Vdovecký dôchodok náleží vo výške vdovského dôchodku.

§ 24
Sirotský dôchodok

(1) Sirotský dôchodok náleží vlastnému i osvojenému dieťaťu zomrelého zamestnanca (dôchodcu).

(2) Sirotský dôchodok náleží tiež dieťaťu, ak zomrel jeho starý otec (stará matka) alebo pestún, ktorý bol zamestnancom (dôchodcom), a ak dieťa bolo v čase jeho smrti naň prevažne odkázané výživou.

(3) Sirotský dôchodok náleží až do skončenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa. Potom náleží sirotský dôchodok najdlhšie do 25. roku, ak dieťa

a) sa sústavne pripravuje predpísaným výcvikom alebo štúdiom na budúce povolanie alebo

b) je pre nemoc alebo pre chybu či už telesnú alebo duševnú trvale neschopné na prácu.

(4) Po niekoľkých zamestnancoch (dôchodcoch) náleží dieťaťu len jeden sirotský dôchodok, a to najvyšší.

§ 25
Výška sirotského dôchodku

Sirotský dôchodok polosiroty je štvrtina, úplnej siroty polovica dôchodku, z ktorého sa vymeriava vdovský (vdovecký) dôchodok. Sirotský dôchodok polosiroty je najmenej 120 Kčs mesačne, úplnej siroty najmenej 240 Kčs mesačne. Ak ide o dve alebo niekoľko detí, nesmie byť sirotský dôchodok žiadneho z nich nižší než pomerný diel pripadajúci na jedno dieťa z úhrnu výchovného k invalidnému dôchodku (§ 30 ods. 3).

Iné dávky

§ 26
Dôchodok manželky

(1) Manželke zamestnanca, ktorý získal dobu zamestnania potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok (§ 13), alebo požívateľa dôchodku starobného, invalidného, čiastočného invalidného alebo za výsluhu rokov náleží dôchodok manželky, ak sa stala invalidnou (§ 12 ods. 2) alebo dovŕšila 65 rokov a nie je zárobkovo činná ani nepožíva dôchodok podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení alebo podľa iných predpisov.

(2) Dôchodok manželky možno priznať tiež družke, ktorá je odkázaná svojou výživou na zamestnanca (dôchodcu).

(3) Dôchodok manželky je 100 Kčs mesačne.

(4) Nárok na dôchodok manželky nezaniká skončením manželského spolužitia.

§ 27
Dôchodok za výsluhu rokov

Zamestnancom činným v zamestnaniach, ktoré pre svoju osobitnú povahu kladú mimoriadne nároky na schopnosti a organizmus zamestnanca, náleží po určitej dobe zamestnania bez zreteľa na zdravotný stav a vek dôchodok za výsluhu rokov. Podrobnosti určí vláda.

§ 28
Osobný dôchodok

(1) Obzvlášť zaslúžilým pracovníkom v odbore hospodárstva, vedy, kultúry, správy a v iných úsekoch verejnej činnosti alebo pozostalým po nich možno priznať osobný dôchodok. Vláda môže určiť podrobnosti.

(2) Osobný dôchodok nahradzuje iné dôchodky z dôchodkového zabezpečenia (poistenia).

§ 29
Sociálny dôchodok

Osobám potrebujúcim sociálny dôchodok, ktoré sú staršie ako 65 rokov alebo invalidné (§ 12 ods. 2) možno ho priznať. Štátny úrad sociálneho zabezpečenia určí po dohode s Ministerstvom financií, ktoré osoby sa považujú za osoby potrebujúce sociálny dôchodok a v akej výške sa dôchodok vymeriava.

§ 30
Výchovné k dôchodkom

(1) Výchovné náleží na každé dieťa (§ 24) požívateľa dôchodku starobného, invalidného, čiastočného invalidného, za výsluhu rokov, osobného a sociálneho. Výchovné nenáleží na dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok.

(2) Výchovné je mesačne na jedno dieťa 70 Kčs, na dve deti 170 Kčs, na tri deti 310 Kčs, na štyri deti 490 Kčs a zvyšuje sa na každé ďalšie dieťa o 220 Kčs mesačne.

(3) Výchovné k invalidnému dôchodku je mesačne na jedno dieťa 120 Kčs, na dve deti 260 Kčs, na tri deti 420 Kčs, na štyri deti 600 Kčs a zvyšuje sa na každé ďalšie dieťa o 220 Kčs mesačne.

(4) Ak by malo nárok na výchovné na to isté dieťa niekoľko osôb, náleží výchovné tej, ktorá má nárok na vyššie výchovné, a pri rovnakej výške výchovného tej, ktorej sa prv priznalo. Ak vzniknú niekomu nároky na výchovné na to isté dieťa podľa rôznych predpisov, prizná sa len vyššie výchovné.

(5) Výchovné náleží až do skončenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa a potom za rovnakých podmienok ako sirotský dôchodok.

(6) Ak je dieťa v zaopatrení inej osoby než dôchodcu, vypláca sa výchovné tejto osobe.

(7) Ak súd určuje výživné na dieťa, prihliada aj na to, do akej miery sú potreby dieťaťa uhradzované výchovným, ktoré sa na ne poskytuje; do určeného výživného sa výchovné nezapočítava.

§ 31
Zvýšenie dôchodkov (výchovného) pre bezvládnosť

Dôchodky možno zvýšiť až o polovicu, ak je dôchodca trvale tak bezvládny, že potrebuje ošetrenie a obsluhu inou osobou. Sirotský dôchodok možno zvýšiť pre bezvládnosť až od 7. roku dieťaťa. Tiež výchovné na dieťa staršie ako 7 rokov možno zvýšiť až o polovicu, ak je dieťa trvale bezvládne.

Vykonávacie predpisy

§ 32

Štátny úrad sociálneho zabezpečenia môže po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi určiť vyhláškou v úradnom liste podrobnosti, najmä ktoré zamestnania sa považujú za zamestnania pod zemou v baniach, ako i určiť odchýlky od ustanovení tohto dielu zákona, ak to vyžaduje osobitná povaha činnosti niektorých skupín zamestnancov alebo spôsob ich odmeňovania.

Dôchodkové nadlepšenie

§ 33

(1) Zamestnanci si môžu svoje nároky zvyšovať dôchodkovým nadlepšením za poistné, ktoré sami platia.

(2) Vláda určí nariadením podrobnosti.

Diel II

Dôchodkové zabezpečenie príslušníkov ozbrojených síl, ktorí nie sú zúčastnení dôchodkového zaopatrenia podľa osobitných predpisov

§ 34

(1) Príslušníkom ozbrojených síl, ktorí nie sú zúčastnení dôchodkového zaopatrenia podľa osobitných predpisov a stali sa invalidnými alebo čiastočne invalidnými (§ 12 ods. 2) následkom úrazu alebo onemocnenia vzniknutých pri obrane Československej republiky, pri výkone iných povinností v ozbrojených silách alebo v súvislosti s pobytom na fronte, náleží

a) invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok ako pri pracovnom úraze (§§ 16 a 17), ak boli bezprostredne pred vstupom do ozbrojených síl dôchodkovo zabezpečení ako zamestnanci; čiastočný invalidný dôchodok je najmenej 42 % priemerného ročného zárobku;

b) invalidný dôchodok vo výške 65 % alebo čiastočný invalidný dôchodok vo výške 42 % zo sumy 12 000 Kčs ročne, ak neboli bezprostredne pred vstupom do ozbrojených síl dôchodkove zabezpečení ako zamestnanci.

(2) Dôchodok náležiaci podľa odseku 1 písm. a) sa vymeria z priemerného ročného zárobku, najmenej však zo sumy 12 000 Kčs ročne.

§ 35

Príslušníkom ozbrojených síl, ktorí nie sú zúčastnení dôchodkového zaopatrenia podľa osobitných predpisov a stali sa v dobe, keď vykonávali službu v ozbrojených silách, invalidnými alebo čiastočne invalidnými následkom úrazu alebo onemocnenia vzniknutých za iných okolností, než ako je uvedené v § 34 ods. 1, náleží

a) invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa § 14, ak boli bezprostredne pred vstupom do ozbrojených síl dôchodkovo zabezpečení ako zamestnanci; ustanovenie § 34 ods. 2 platí aj tu; čiastočný invalidný dôchodok je najmenej 32 % priemerného ročného zárobku;

b) invalidný dôchodok vo výške 50 % alebo čiastočný invalidný dôchodok vo výške 32 % zo sumy 12 000 Kčs ročne, ak neboli bezprostredne pred vstupom do ozbrojených síl dôchodkovo zabezpečení ako zamestnanci.

§ 36

(1) Dávky podľa § 34 náležia aj osobám, ktoré sa stali invalidnými alebo čiastočne invalidnými v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia, ktoré utrpeli následkom väznenia z dôvodu fašistickej perzekúcie v dobe neslobody.

(2) Dávky podľa §§ 34 a 35 náležia aj účastníkom brannej výchovy, ak sa stali invalidnými alebo čiastočne invalidnými následkom úrazu vzniknutého pri jej vykonávaní.

(3) Dávky podľa § 35 náležia aj osobám, ktoré nie sú príslušníkmi ozbrojených síl, ak sa stali invalidnými alebo čiastočne invalidnými následkom úrazu, ktorý bol bez ich zavinenia spôsobený

bojovým prostriedkom. Mladistvým osobám náleží však až do skončenia povinnej školskej dochádzky len polovica dôchodku, na ktorý by mali nárok podľa predchádzajúcej vety.

§ 37

O dôchodkoch pozostalých po osobách, ktoré zomreli následkom poškodenia zdravia uvedeného v §§ 34 až 36 alebo boli požívateľmi dôchodkov podľa týchto ustanovení, platia ustanovenia §§ 20 až 25.

§ 38

O výchovnom a o zvýšení dôchodkov platia ustanovenia §§ 30 a 31.

Diel III
Spoločné ustanovenia o dávkach dôchodkového zabezpečenia

§ 39
Vznik a zánik nároku na dávku

(1) Nárok na dávku vzniká splnením časovo poslednej podmienky nároku. Ak nemožno zistiť, kedy sa splnila posledná podmienka nároku, vzniká nárok dňom, keď bol uplatnený.

(2) Nárok na dávku zaniká, ak odpadla niektorá z jeho podmienok, pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neustanovujú inak.

§ 40
Povinnosti dôchodcu

(1) Dôchodca (príjemca dôchodku) je povinný ohlásiť do 15 dní všetky zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku, jej výšku a výplatu. Ak nehlási požívateľ starobného dôchodku vstup do zamestnania, nemá nárok na zvýšenie dôchodku (§ 11) za dobu, po ktorú nesplnil ohlasovaciu povinnosť; tým nie je dotknutá jeho povinnosť vrátiť dávky prijaté neprávom (§ 41 ods. 2).

(2) Dôchodca (príjemca dôchodku) je povinný osvedčiť v danej lehote, že trvajú skutočnosti rozhodné pre ďalšie poskytovanie dávky alebo pre jej výšku; ak tak neurobí, možno výplatu dávky zastaviť.

(3) Výplatu dávky podmienenej nepriaznivým zdravotným stavom možno zastaviť, ak sa zdráha osoba, ktorej zdravotný stav treba zistiť, podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu napriek tomu, že bola upozornená na možné zastavenie výplaty dávky.

§ 41
Zmena dávky a jej vrátenie

(1) Ak zanikne nárok na dávku alebo ak sa zistí dodatočne, že dávka sa priznala na podklade omylu v skutkových okolnostiach, alebo ak sa zmenia skutočnosti rozhodné pre výšku dávky alebo jej výplatu, dávka sa odníme, zvýši, zníži alebo sa jej výplata zastaví. Odňatie, zníženie a zastavenie výplaty dávky sa vykoná odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa už vyplatila. Zvýšenie dávky omylom nesprávne vymeranej sa vykoná odo dňa, od ktorého náleží.

(2) Ak sa nesplnila povinnosť uložená v § 40 ods. 1 alebo ak či už priznanie alebo výplata dávky boli privodené tvrdením nepravdivých alebo zatajením rozhodných skutočností alebo ak sa súdne zistilo, že poskytnutie dávky sa vylúdilo trestným činom, dávka sa odníme alebo zníži odo dňa, od ktorého nenáležala buď vôbec alebo v poskytovanej výške; zároveň možno požadovať vrátenie

neprávom poskytnutých súm. O povinnosti vrátiť tieto sumy rozhoduje Štátny úrad sociálneho zabezpečenia. Sumy neprávom prijaté možno zrážať tiež z bežne vyplácanej alebo neskoršie priznanej dávky toho istého oprávneného; pritom platia obdobne predpisy o sumách, ktoré nemožno zexekvovať pri exekúcii na plat.

§ 42
Obmedzenie výplaty dávok

(1) Ak vznikne nárok na starobný dôchodok v dobe, po ktorú sa vypláca nemocenské, náleží zamestnancovi II. alebo III. pracovnej kategórie mladšiemu ako 65 rokov a žene mladšej ako 60 rokov po dobu výplaty nemocenského starobný dôchodok vo výške jednej tretiny; zamestnancovi I. pracovnej kategórie náleží však starobný dôchodok v plnej výške.

(2) Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok sa nevypláca po dobu výplaty nemocenského priznaného na podklade nemocenského poistenia z doby pred vznikom nároku na dôchodok. Invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa §§ 34 a 35 sa vypláca najskôr po skončení služby v ozbrojených silách, za vykonávania ktorej došlo k poškodeniu zdravia.

(3) Ak je dôchodca, ktorý nemá povinnosť vyživovať iné osoby, umiestený v psychiatrickej liečebni po dobu dlhšiu ako šesť mesiacov, dôchodok sa začínajúc siedmym mesiacom nevypláca. Dôchodcovi alebo jeho opatrovníkovi možno však vyplácať časť dôchodku na úhradu osobných potrieb a záväzkov dôchodcových. Po návrate z liečebne vyplatí sa dôchodcovi dôchodok spätne za posledné tri mesiace.

§ 43
Výplata dávok inej osobe

(1) Keby sa výplatou dávky oprávnenému zrejme nedosiahol účel, ktorému dávka má slúžiť, alebo keby tým boli poškodzované záujmy osôb, ktoré je povinný vyživovať, určí ľudový súd jeho bydliska na návrh manžela, opatrovníka detí alebo výkonného orgánu miestneho národného výboru osobu, ktorej sa má dávka vyplácať namiesto oprávnenému. O návrhu rozhodne sudca uznesením. Ak vyhovie súd návrhu, je príjemca dávky povinný použiť ju len v prospech oprávneného a osôb, ktoré je povinný vyživovať.

(2) Za dobu, po ktorú dôchodca odpykáva trest odňatia slobody dlhší ako tri mesiace, dôchodok nenáleží; manželke alebo deťom (§ 24) dôchodcu sa vypláca 70 % dôchodku a výchovné.

§ 44
Súbeh nárokov na dôchodky

(1) Ak sú splnené podmienky pre nárok na dôchodok starobný, dôchodok za výsluhu rokov, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok alebo podmienky pre nárok na dva dôchodky toho istého druhu, náleží len jeden, a to vyšší.

(2) Ak sú splnené podmienky pre nárok na niektorý z dôchodkov uvedených v odseku 1 a pre nárok na dôchodok vdovský alebo sirotský, náleží dôchodok vyšší (najvyšší) a z ostatných dôchodkov po jednej polovici; k výchovnému a k zvýšeniu dôchodku pre bezvládnosť sa neprihliada.

§ 45
Spôsob výplaty dávok

(1) Dôchodky sa vyplácajú dopredu v mesačných splátkach zaokrúhlených na celé koruny nahor.

(2) Pre výplatu dávok do cudziny platia predpisy medzištátnych dohovorov. Výplata dávok do cudzích štátov, s ktorými nie je dohovor uzavretý, spravuje sa smernicami, ktoré vydá Štátny úrad sociálneho zabezpečenia po dohode so zúčastnenými ministerstvami.

§ 46
Neplatné právne úkony

Nároky na dávky nemožno dať do zálohu; možno ich postúpiť len pre pohľadávky na úhradu osobných potrieb (výživné), a to až do polovice dávky. Zexekvovanie nároku na dávky sa spravuje predpismi o exekúcii na plat.

§ 47
Premlčanie

(1) Nárok na dávku sa nepremlčuje.

(2) Nárok na jednotlivú splátku dávky sa premlčuje v jednom roku odo dňa jej zročnosti.

(3) Právo požadovať vrátenie jednotlivých splátok dávok neprávom poskytnutých sa premlčuje v 10 rokoch od ich výplaty.

§ 48
Vyňatie z daňovej povinnosti

Dávky sa nezdaňujú.

TRETIA ČASŤ
ZABEZPEČENIE DÔCHODCOV V NEMOCI

§ 49

(1) Dôchodcovia a ich rodinní príslušníci majú nárok na preventívnu a liečebnú starostlivosť. Náležia im tiež dávky obdobné vecným dávkam poskytovaným podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov. Z peňažných dávok im náleží podpora pri narodení dieťaťa a pohrebné.

(2) Preventívnu a liečebnú starostlivosť poskytujú orgány zdravotníckej správy. Kúpeľnú starostlivosť poskytuje zdravotnícka správa na vrub sociálneho zabezpečenia. Ostatné vecné ako i peňažné dávky poskytujú orgány sociálneho zabezpečenia.

(3) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia určí po dohode s Ministerstvom zdravotníctva podrobnosti.

(4) Ustanovenia tejto časti zákona sa nevzťahujú

a) na dôchodcov, ktorí sú z dôvodu svojej pracovnej činnosti poistení pre prípad nemoci a materstva, ani na ich rodinných príslušníkov,

b) na osoby, ktoré sú zúčastnené vojenskej nemocenskej starostlivosti.

ŠTVRTÁ ČASŤ
SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

§ 50
Všeobecné ustanovenie

Štát pomáha osobám, ktoré potrebujú jeho pomoc, najmä osobám so zmenenou pracovnou schopnosťou, deťom a občanom starým alebo ťažko poškodeným na zdraví na zlepšenie ich hmotných pomerov a k rozvoju ich kultúrneho života poskytovaním služieb alebo dávok, a to radou, pracovným umiesťovaním, ústavným zaopatrením a doplnkovou starostlivosťou.

Diel I
Starostlivosť o osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou

§ 51
Úvodné ustanovenia

(1) Výkonné orgány okresných národných výborov umiestňujú do zamestnania v pracovnom pomere osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou na miesta vhodné pre tieto osoby so zreteľom na ich pracovnú kvalifikáciu, prípadne odporúčajú ich prijatie za členov výrobných družstiev a jednotných roľníckych družstiev; na tento účel im umožňujú výcvik a školenie pre získanie odbornej kvalifikácie, aby sa mohli pracovne vhodne uplatniť.

(2) Výkonné orgány okresných národných výborov sú oprávnené vykonávať v rozpočtových, hospodárskych a iných organizáciách (ďalej len „závody“) výber pracovných miest pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou.

§ 52
Osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou

(1) Osobami so zmenenou pracovnou schopnosťou sú osoby, ktoré pre trvalé poškodenie zdravia majú podstatne obmedzený výber zamestnania.

(2) Za osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou sa považujú tiež osoby, ktoré pre trvalé poškodenie zdravia, ktoré nastalo pred začatím pravidelnej pracovnej činnosti, alebo pre vrodené chyby majú podstatne obmedzený výber zamestnania, najmä mládež s ťažkými zdravotnými chybami po dovŕšení veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka.

(3) Ustanovenia tohto zákona, pokiaľ je v nich reč o osobách so zmenenou pracovnou schopnosťou, sa vzťahujú tiež na požívateľov dôchodkov, na ktoré je nárok podmienený nepriaznivým zdravotným stavom, počítajúc do toho i sociálne dôchodky; to platí tiež pre požívateľov obdobných dôchodkov poskytovaných podľa iných predpisov.

§ 53
Výcvik a školenie

Výcvik a školenie osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou sa vykonáva:

a) na pracoviskách v závodoch,

b) vo výcvikových kurzoch,

c) vo výcvikových strediskách.

§ 54
Hmotné zabezpečenie pred umiestením a po čas výcviku a školenia

Osobám so zmenenou pracovnou schopnosťou sa v odôvodnených prípadoch poskytuje pred umiestením do zamestnania a po čas, po ktorý sa podrobujú výcviku alebo školeniu, hmotné zabezpečenie a náhrada nutných výdavkov spojených s výcvikom alebo školením. Hmotné zabezpečenie možno za tých istých podmienok poskytovať aj príslušníkom ich rodín odkázaným na ne výživou.

§ 55
Plán pracovných miest

(1) Pracovné miesta pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou zabezpečujú sa každoročne plánom pracovných miest pre tieto osoby; plán zostavujú výkonné orgány krajských národných výborov podľa smerníc vydaných Štátnym úradom sociálneho zabezpečenia po dohode so Štátnym úradom plánovacím a zúčastnenými ústrednými úradmi.

(2) Neplnenie plánu pracovných miest pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou sa považuje za neplnenie štátneho hospodárskeho plánu.

§ 56
Rozmiesťovanie mládeže s ťažkými zdravotnými chybami

(1) Rozmiesťovanie mládeže s ťažkými zdravotnými chybami do učebných a pracovných pomerov riadi Štátny úrad sociálneho zabezpečenia po dohode s ministerstvami pracovných síl, zdravotníctva, školstva a kultúry a za súčinnosti ostatných zúčastnených ústredných úradov.

(2) V plánoch rozmiestenia dorastu sa podľa požiadaviek orgánov sociálneho zabezpečenia vyhradí počet učebných a pracovných miest potrebný pre mládež s ťažkými zdravotnými chybami.

Pracovné uplatnenie a jeho ochrana

§ 57

Závody, v ktorých sú pracovné miesta vhodné pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou, nemôžu uzavretie pracovného (učebného) pomeru s osobou so zmenenou pracovnou schopnosťou odmietnuť s poukazom na jej zdravotný stav, ak druh práce a ostatné pracovné podmienky na tomto mieste sú podľa rozhodnutia výkonného orgánu okresného národného výboru pre uchádzača vhodné vzhľadom na jeho schopnosti. O prijatí osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou odporúčaných za členov družstiev (§ 51) rozhodne kompetentný orgán družstva.

§ 58

(1) Závody môžu rozviazať pracovný (učebný) pomer so zamestnancami, ktorí boli do závodu umiestení ako osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou, ako i so zamestnancami, ktorí v závode dovŕšili vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku (§ 9), len po predchádzajúcom súhlase kompetentného výkonného orgánu okresného národného výboru. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na rozviazanie pracovných pomerov so zamestnancami prevádzky vo verejnej doprave.

(2) Ak stratí zamestnanec následkom úrazu alebo nemoci schopnosť na prácu požadovanú na pracovnom mieste, ktoré doteraz zastával, je závod povinný ho preradiť na také pracovné miesto, kde druh požadovanej práce a pracovné podmienky sú preň vhodné vzhľadom na jeho schopnosti.

Rozviazať pracovný pomer s takýmto zamestnancom môže závod len po predchádzajúcom súhlase kompetentného výkonného orgánu okresného národného výboru.

§ 59
Povinnosť závodov

Závody sú pre splnenie účelu tohto zákona najmä povinné:

a) zriaďovať pre splnenie plánu pracovných miest pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou (§ 55) pracovné miesta vhodné pre tieto osoby a obsadzovať ich osobami, ktoré do závodu odporučí výkonný orgán okresného národného výboru;

b) vykonávať výcvik svojich zamestnancov, ktorých pracovná schopnosť sa následkom úrazu alebo nemoci trvale zmenila, ako i osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktoré boli do závodu umiestené, a zabezpečiť im miesta zodpovedajúce ich kvalifikácii;

c) dbať o to, aby pracovné podmienky a zariadenia na pracovisku vyhovovali potrebám osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou; náklady spojené s nevyhnutnou úpravou pracoviska pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou idú na vrub závodu.

§ 60
Dozor

Výkonné orgány národných výborov dozerajú, či závody plnia povinnosti uložené im pri umiesťovaní osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou, a sledujú, či osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou umiestené v závode nepotrebujú ďalšiu pomoc. Za súčinnosti posudkových komisií sociálneho zabezpečenia (§ 70) dozerajú, či zamestnania týchto osôb a podmienky, za ktorých ich vykonávajú, nemajú nepriaznivý vplyv na ich zdravotný stav.

Diel II
Ústavné zaopatrenie

§ 61
Ústavy sociálnej starostlivosti

(1) Ústavné zaopatrenie sa poskytuje v ústavoch sociálnej starostlivosti, a to

a) v ústavoch pre staré osoby;

b) v ústavoch pre osoby s trvalými telesnými alebo zmyslovými chybami, ktorých ošetrovanie v zdravotníckom zariadení nie je nutné;

c) v ústavoch pre osoby, ktoré pre trvale upravené chorobné stavy nepotrebujú liečebnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení, avšak potrebujú ústavné zaopatrenie.

(2) Vláda môže určiť, že ešte iné ústavy, najmä niektoré ústavy pre deti a mládež s trvalými telesnými, zmyslovými alebo duševnými chybami sa považujú za ústavy sociálnej starostlivosti.

(3) V ústavoch sa poskytuje osobám v nich umiesteným potrebné zaopatrenie, príležitosť na vhodnú pracovnú činnosť a kultúrna starostlivosť.

§ 62
Zriaďovanie a správa ústavov sociálnej starostlivosti a dozor nad nimi

(1) Ústavy sociálnej starostlivosti zriaďujú, prevádzajú a udržujú výkonné orgány národných výborov, dobrovoľné organizácie, cirkvi a náboženské spoločnosti; zriaďovať ich môžu aj podniky a jednotné roľnícke družstvá. Zásady pre zriaďovanie, organizáciu a správu týchto ústavov ustanovuje Štátny úrad sociálneho zabezpečenia.

(2) Dozor nad ústavmi sociálnej starostlivosti náleží Štátnemu úradu sociálneho zabezpečenia; vykonáva ho prostredníctvom výkonných orgánov národných výborov.

§ 63
Úhrada nákladov ústavného zaopatrenia

Na úhradu nákladov ústavného zaopatrenia prispievajú osoby umiestené v ústavoch sociálnej starostlivosti podľa svojich hospodárskych pomerov.

Diel III
Doplnková starostlivosť

§ 64

(1) Výkonné orgány národných výborov vyhľadávajú osoby, ktoré potrebujú osobitnú starostlivosť. Podľa potreby môžu im zabezpečiť najmä stravovanie za výhodnejších podmienok, poskytnúť primeranú vecnú alebo peňažnú výpomoc a prípadne aj inak sa starať o zlepšenie ich životných podmienok a uspokojovanie kultúrnych potrieb; na tieto účely možno zriaďovať jedálne, kluby a iné zariadenia.

(2) Osobám trvale ťažko poškodeným na zdraví sa poskytujú výhody, najmä pri osobnej preprave, a to za podmienok a v rozsahu, ktoré Štátny úrad sociálneho zabezpečenia po prejednaní s kompetentnými ministerstvami určí vyhláškou v úradnom liste.

Diel IV
Starostlivosť o rodinných príslušníkov osôb povolaných na službu v brannej moci

§ 65

(1) O veciach zaopatrovacieho príspevku rodinným príslušníkom osôb povolaných na službu v brannej moci rozhodujú ako o veciach sociálnej starostlivosti orgány sociálneho zabezpečenia.

(2) Podmienky a rozsah nároku na tento príspevok upravuje vláda nariadením.

Diel V
Vykonávacie predpisy

§ 66

Štátny úrad sociálneho zabezpečenia určí po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a s Ústrednou radou odborov vyhláškou v úradnom liste podrobnosti na vykonanie tejto časti zákona.

PIATA ČASŤ
ORGANIZÁCIA A KONANIE

Diel I
Organizácia

§ 67
Orgány sociálneho zabezpečenia

Orgány sociálneho zabezpečenia sú Štátny úrad sociálneho zabezpečenia, Slovenský úrad sociálneho zabezpečenia a výkonné orgány národných výborov.

§ 68
Štátny úrad sociálneho zabezpečenia a Slovenský úrad sociálneho zabezpečenia

(1) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia je ústredným úradom so sídlom v Prahe. Na jeho čele je predseda vymenovaný vládou. Predseda je zodpovedný vláde.

(2) Slovenský úrad sociálneho zabezpečenia je slovenským orgánom so sídlom v Bratislave. Na jeho čele je predseda vymenovaný Sborom povereníkov; je zodpovedný Sboru povereníkov a je povinný dbať na zásadné smernice predsedu Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia.

(3) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia a Slovenský úrad sociálneho zabezpečenia majú spôsobilosť byť účastníkmi konania pred súdmi.

§ 69
Pôsobnosť orgánov sociálneho zabezpečenia

Sociálne zabezpečenie podľa tohto zákona vykonávajú výkonné orgány národných výborov. Štátny úrad sociálneho zabezpečenia vykonáva pôsobnosť, ktorá je mu vyhradená týmto zákonom, a rozhoduje o dávkach dôchodkového zabezpečenia, pokiaľ predseda úradu po dohode so zúčastnenými členmi vlády a s Ústrednou radou odborov neprenesie vyhláškou v úradnom liste rozhodovanie o týchto dávkach na výkonné orgány národných výborov.

§ 70
Posudkové komisie sociálneho zabezpečenia

(1) Posudkové komisie sociálneho zabezpečenia zriadené ako znalecké orgány pri výkonných orgánoch okresných a krajských národných výborov vykonávajúcich sociálne zabezpečenie (ďalej len „posudkové komisie") podávajú posudky alebo návrhy vo všetkých prípadoch, kde rozhodnutie o dávke (službe) závisí od zdravotného stavu alebo pracovnej schopnosti, najmä

a) v konaní o dávkach dôchodkového zabezpečenia,

b) pre pracovné uplatnenie osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou,

c) pre obnovenie a udržanie pracovnej schopnosti liečením alebo opatrením vhodných pomôcok.

(2) Podrobnosti o organizácii a činnosti posudkových komisií určí Štátny úrad sociálneho zabezpečenia po dohode s ministerstvami zdravotníctva a spravodlivosti a s Ústrednou radou odborov.

Diel II
Konanie

§ 71
Žiadosť o dávku (službu)

O poskytnutí dávky (služby) sa rozhoduje spravidla na žiadosť, ktorá sa podáva u výkonného orgánu okresného národného výboru, v obvode ktorého žiadateľ býva.

§ 72
Súčinnosť žiadateľa

(1) Žiadateľ o dávku (službu) je povinný na vyzvanie preukázať skutočnosti rozhodné pre poskytnutie dávky (služby), pre jej výšku a výplatu. Ak nemožno tieto skutočnosti preukázať, možno výnimočne pripustiť o nich čestné vyhlásenie.

(2) Ak je priznanie dávky podmienené nepriaznivým zdravotným stavom, je osoba, ktorej zdravotný stav sa má zistiť, povinná podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu.

§ 73
Súčinnosť zdravotníckych zariadení

Výkonné zdravotnícke zariadenia sú povinné na požiadanie orgánov sociálneho zabezpečenia vykonať vyšetrenie zdravotného stavu v konaní o dávkach (službách), podávať lekárske nálezy, posudky a správy o priebehu nemoci a vydávať odpisy chorobopisov, ktoré sú potrebné na rozhodnutie o dávke (službe).

§ 74
Náklady

(1) Vecné a osobné náklady na vyšetrenie zdravotného stavu na účely tohto zákona včítane nákladov na posudkové komisie, ako i náklady na zriadenie a udržiavanie výcvikových stredísk [§ 53 písm. c)], na vykonávanie výcviku (školenia) v nich a vo výcvikových kurzoch [§ 53 písm. b)] idú na vrub štátu.

(2) Štát tiež uhradzuje cestovné, stravné a nocľažné, prípadne aj iné nutné výdavky osobám, ktoré sa na vyzvanie podrobia vyšetreniu zdravotného stavu alebo sa ustanovia na konanie posudkovej komisie. Štátny úrad sociálneho zabezpečenia určí po dohode s Ministerstvom financií a s Ústrednou radou odborov podrobnosti; pritom tiež určí, za akých podmienok sa nahradzuje ušlý zárobok.

§ 75
Prechod nárokov pri úmrtí oprávneného

(1) Ak zomrela osoba po uplatnení nároku na dávku, vstupujú do ďalšieho konania a nadobúdajú nárok na sumy zročné do dňa smrti oprávneného postupne manžel (manželka), deti, otec, matka, druh (družka) a súrodenci, ak žili s oprávneným v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti. Podmienka spoločnej domácnosti nemusí byť splnená u detí, ktoré majú nárok na sirotský dôchodok.

(2) Ak ide o dávky priznané pred smrťou oprávneného, možno zročné sumy, ktoré sa nevyplatili do dňa smrti, vyplatiť členom jeho rodiny podľa poradia a za podmienky odseku 1; ak sa takto vyplatia, nemôžu byť predmetom konania o prejednaní dedičstva.

§ 76
Ohlasovacia povinnosť zamestnávateľa

(1) Zamestnávatelia sú povinní viesť záznamy o okolnostiach rozhodných pre nárok na dávku, najmä o dobe a druhu zamestnania, o výške zárobku svojich zamestnancov, ako i o uzavretí pracovného pomeru s dôchodcom, a hlásiť ich orgánom sociálneho zabezpečenia; podrobnosti určí Štátny úrad sociálneho zabezpečenia vyhláškou v úradnom liste. Na vyzvanie orgánu sociálneho zabezpečenia sú zamestnávatelia povinní kedykoľvek podať hlásenie o okolnostiach rozhodných pre priznanie dávky. Orgány sociálneho zabezpečenia majú právo správnosť a úplnosť hlásenia preskúmať.

(2) Ak zavinil zamestnávateľ nesprávnym hlásením alebo neoznámením vstupu dôchodcu do zamestnania, že bola poskytnutá dávka neprávom alebo vo vyššej miere, než náležala, je povinný nahradiť neprávom vyplatené dávky. O povinnosti nahradiť neprávom vyplatené dávky rozhoduje Štátny úrad sociálneho zabezpečenia; od požadovaní náhrady môže celkom alebo sčasti upustiť.

(3) Nárok na náhradu sa premlčuje do jedného roku odo dňa, keď orgán sociálneho zabezpečenia zistil, že dávka bola poskytnutá neprávom.

§ 77
Vstup do závodov

Poverení zamestnanci orgánov sociálneho zabezpečenia sú oprávnení vstupovať do závodov a na pracoviská, pokiaľ je to potrebné na účely tohto zákona alebo na zistenie rozhodných skutočností pre nárok na náhradu dávok dôchodkového zabezpečenia. To platí tiež o členoch posudkových komisií, ak sa preukážu poverením orgánu sociálneho zabezpečenia.

§ 78
Rozhodnutie

Opravné prostriedky

(1) Rozhodnutie vo veciach dávok dôchodkového zabezpečenia sa vydáva vždy písomne.

(2) Poučenie o opravnom prostriedku má obsahovať údaj, či je rozhodnutie konečné alebo či možno proti nemu podať opravný prostriedok, do akej lehoty a kde. Ak chýba v rozhodnutí poučenie o opravnom prostriedku alebo ak je neúplné, môže účastník konania žiadať do 15 dní odo dňa, keď sa mu rozhodnutie oznámilo, aby sa doplnilo. Lehota na opravný prostriedok začína potom plynúť odo dňa, keď sa účastníkovi oznámilo úplné poučenie. Ak sa dalo poučenie nesprávne a účastník preto podal opravný prostriedok po lehote, považuje sa opravný prostriedok za podaný včas.

(3) Ak požiadal účastník konania pred uplynutím lehoty na opravný prostriedok o oznámenie podkladov pre výpočet dôchodku, začína plynúť nová lehota odo dňa, keď boli účastníkovi tieto podklady doručené.

(4) O opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia vo veciach upravených týmto zákonom rozhodujú súdy; o odvolaniach proti rozhodnutiam výkonných orgánov národných výborov sa rozhoduje v správnom konaní.

(5) Opravný prostriedok proti rozhodnutiu o odňatí, znížení alebo zastavení výplaty dávky nemá odkladný účinok.

§ 79
Všeobecné predpisy o konaní

Pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neurčujú odchýlky od všeobecných predpisov o konaní vo veciach správnych, platia tieto predpisy.

ŠIESTA ČASŤ
PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Diel I
Prechodné ustanovenia

§ 80

(1) Podľa tohto zákona sa posudzujú od 1. januára 1957 i nároky na dávky, ktorých skutkové podmienky sa splnili pred týmto dňom a nezakladali nárok na dávky podľa doterajších predpisov.

(2) Nároky na dávky (zaopatrovacie požitky), ktoré vznikli do 31. decembra 1956 podľa doterajších predpisov o dôchodkovom zabezpečení a podľa § 81 zákona č. 76/1922 Zb. o vojenských zaopatrovacích požitkoch, a o ktorých sa právoplatne nerozhodlo do začiatku účinnosti tohto zákona, sa posudzujú podľa doterajších predpisov, pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neustanovujú inak; konanie sa však vykoná podľa ustanovení tohto zákona.

§ 81

(1) Dávky (zaopatrovacie požitky) poskytované podľa doterajších predpisov uvedených v § 80 ods. 2 sa považujú za dávky podľa tohto zákona, a to vo výške, v akej náležali k 31. decembru 1956, a ďalšie trvanie nároku na ne sa posudzuje podľa ustanovení tohto zákona, pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neustanovujú inak.

(2) Z dávok uvedených v odseku 1 možno znížiť alebo odňať, len pokiaľ by to pripúšťali doterajšie predpisy,

a) úrazové dôchodky vyplácané podľa doterajších predpisov o dôchodkovom poistení,

b) zaopatrovacie požitky invalidov vymerané podľa zákona č. 164/1946 Zb. pre stratu zárobkovej schopnosti do 65 %,

c) zaopatrovacie požitky vymerané podľa zákona č. 164/1946 Zb. rodičom a súrodencom a podľa § 81 zákona č. 76/1922 Zb. rodičom,

d) prídavok za zranenie priznaný osobe, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 81 ods. 4 zákona č. 76/1922 Zb., alebo vojenskému invalidovi zo stavu mužstva z doby pred prvou svetovou vojnou.

(3) Ak sa požívateľovi dôchodku alebo zaopatrovacích požitkov uvedených v odseku 2 prizná invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok pre zhoršenie následkov pracovného úrazu alebo poškodenia zdravia, zanikne nárok na úrazový dôchodok alebo zaopatrovacie požitky. Ak nastane súbeh s iným dôchodkom podľa tohto zákona, platí ustanovenie § 44 ods. 2 obdobne.

§ 82

(1) Dávky (zaopatrovacie požitky) vyplácané k 31. decembru 1956 po zrážke dane zo mzdy sa po tomto dni považujú za dávky vymerané vo výške, v ktorej boli takto vyplácané.

(2) Krátenie dôchodku, vykonávané k 31. decembru 1956 podľa doterajších predpisov pre súbeh dôchodku so zárobkom, zaniká začínajúc splátkou dôchodku zročnou v januári 1957.

(3) Starobný dôchodok, na ktorý vznikol nárok do 30. septembra 1956, náleží pracujúcemu dôchodcovi i za účinnosti tohto zákona v plnej výške. Za dobu zamestnania, po ktorú by podľa § 10 ods. 4 a 5 náležal starobný dôchodok len vo výške jednej tretiny, sa nárok na tento dôchodok zvyšuje za každý rok zamestnania o 2 %, 1,5 % alebo 1 % priemeru hrubých ročných zárobkov, ktoré dôchodca mal po 31. decembri 1956, a to podľa toho, v ktorej pracovnej kategórii bol v tej dobe zamestnaný; ustanovenia o novom vymeraní starobného dôchodku (§ 18) tu neplatia.

(4) Ak sa zistí preskúmaním zdravotného stavu, že požívateľ invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok do 31. decembra 1956, je len čiastočne invalidný, zníži sa jeho doterajší dôchodok, čítajúc do toho i nároky uvedené v §§ 83 a 84, na 60 % doterajšej výšky; takto znížený dôchodok sa posudzuje naďalej ako čiastočný invalidný dôchodok podľa tohto zákona.

§ 83

(1) Nároky získané vo verejnom penzijnom zaopatrení k 31. marcu 1950 na zvýšenie dôchodkov podľa § 3 ods. 1 a 2 vl. nar. č. 113/1950 Zb., § 3 ods. 1 a 2 vl. nar. č. 114/1950 Zb. a § 7 ods. 1 a

2 vl. nar. č. 115/1950 Zb. sa pri dôchodkoch, na ktoré vznikne nárok po 31. decembri 1956, zachovávajú v doterajšej výške, ak neprevyšujú 250 Kčs mesačne, keď ide o dôchodok starobný alebo invalidný, a 125 Kčs mesačne, keď ide o dôchodky pozostalých; ak prevyšuje doterajšia výška týchto nárokov uvedené sumy, zachovávajú sa vo výške jednej polovice, najmenej však vo výške týchto súm. Zvýšenie dôchodku však neprislúcha k starobnému dôchodku, na ktorý vznikol nárok po 30. septembri 1956 a ktorý náleží vo výške jednej tretiny (§ 10 ods. 4 a 5), ani k čiastočnému invalidnému dôchodku; tým nie je dotknuté ustanovenie § 82 ods. 4.

(2) Nároky na najnižšiu výmeru dôchodkov, zabezpečené predpismi § 6 ods. 1 vl. nar. č. 113/1950 Zb., § 6 ods. 1 vl. nar. č. 114/1950 Zb. a § 10 ods. 1 vl. nar. č. 115/1950 Zb., zostávajú nedotknuté; neprislúchajú však, ak ide o starobný dôchodok, na ktorý vznikol nárok po 30. septembri 1956 a ktorý náleží vo výške jednej tretiny (§ 10 ods. 4 a 5), ani ak ide o čiastočný invalidný dôchodok. Ustanovenie § 82 ods. 4 nie je tým dotknuté.

§ 84

(1) Ustanovenia tohto zákona sa nedotýkajú nárokov, ktoré boli upravené vládnym nariadením č. 18/1954 Zb. o úprave nárokov z doterajšieho penzijného nadlepšenia.

(2) Dôchodky z penzijného nadlepšenia vyplácané k 31. decembru 1956 po zrážke dane zo mzdy sa po tomto dni považujú za dôchodky vymerané vo výške, v ktorej sa takto vyplácali; dôchodky, na ktoré vznikne nárok za účinnosti tohto zákona, sa nezdaňujú.

(3) Dôchodky z penzijného nadlepšenia neprislúchajú k starobnému dôchodku, na ktorý vznikol nárok po 30. septembri 1956 a ktorý náleží vo výške jednej tretiny (§ 10 ods. 4 a 5), ani k čiastočnému invalidnému dôchodku; tým nie je dotknuté ustanovenie § 82 ods. 4.

(4) Dôchodky z penzijného nadlepšenia sa nezapočítavajú do najvyššie prípustnej výmery starobného a invalidného dôchodku (§ 19).

§ 85

Štátny úrad sociálneho zabezpečenia určí po dohode s Ústrednou radou odborov vyhláškou v úradnom liste podrobnosti na vykonanie tohto dielu zákona. Pritom môže určiť odchýlky od ustanovení § 81 ods. 1; môže najmä určiť, že sa niektoré dávky toho istého druhu zlučujú v jedinú dávku a za ktoré dávky podľa tohto zákona sa považujú dávky poskytované podľa doterajších predpisov, avšak v tomto zákone už neupravené.

Diel II
Záverečné ustanovenia

§ 86
Zhodnotenie rôznych druhov zabezpečenia (zaopatrenia, poistenia)

Štátny úrad sociálneho zabezpečenia po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi vyhláškou v úradnom liste

a) určí, ako sa zhodnotí zamestnancom, členom jednotných roľníckych družstiev, členom výrobných družstiev a osobám samostatne hospodáriacim doba ich dôchodkového zabezpečenia (poistenia) pri prestupe do niektorého iného druhu dôchodkového zabezpečenia (poistenia) a ako sa zhodnotí doba rozhodná pre nároky na dôchodkové zaopatrenie príslušníkov ozbrojených síl pri ich prestupe do dôchodkového zabezpečenia (poistenia),

b) upraví súbeh dôchodkov poskytovaných podľa tohto zákona s dôchodkami prináležiacimi podľa iných predpisov, a to obdobne podľa ustanovení § 44,

c) určí, ktoré dôchodky poskytované podľa iných predpisov a za akých podmienok sa zvyšujú obdobne podľa ustanovení tohto zákona o zvýšení starobného a invalidného dôchodku (§§ 11 a 15), ak ich požívatelia sú zamestnaní.

§ 87
Úprava penzijných nárokov založených na záväzkoch rozpočtových a hospodárskych organizácií

Vláda upraví nariadením penzijné nároky, ktoré rozpočtové a hospodárske organizácie štátneho a družstevného socialistického sektora plnia alebo sú zaviazané plniť podľa zmluvných dojednaní so zamestnancami alebo ako náhradu škody vzniknutej na nárokoch zamestnancov z dôchodkového zabezpečenia (poistenia).

§ 88
Odstránenie tvrdostí

Predseda Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia môže odstraňovať tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní tohto zákona.

§ 89
Zrušenie Štátnej komisie dôchodkového zabezpečenia

Štátna komisia dôchodkového zabezpečenia zriadená ustanovením § 7 zákona č. 102/1951 Zb. o prebudovaní národného poistenia, sa zrušuje.

§ 90
Úprava poistenia (zabezpečenia) členov družstiev a osôb samostatne hospodáriacich

(1) Vláda upraví nariadením nemocenské a dôchodkové poistenie členov jednotných roľníckych družstiev, nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie členov výrobných družstiev a dôchodkové poistenie jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných osôb samostatne hospodáriacich; pritom môže úpravu podrobností zveriť vykonávacím predpisom.

(2) Proti rozhodnutiam vrcholných orgánov výrobných družstiev o poistení, o vymeriavacom základe, o poistnom a o iných otázkach poistného pomeru členov výrobných družstiev možno podať opravný prostriedok k ľudovému súdu, v obvode ktorého člen družstva býva; pritom platia primerane ustanovenia občianskeho súdneho poriadku upravujúce konanie v sporoch z poistenia zamestnancov.

§ 91
Zrušovacie ustanovenia

(1) Zrušujú sa všetky predpisy o veciach upravených týmto zákonom. Najmä sa zrušujú:

a) zákon č. 164/1946 Zb. o starostlivosti o vojenských a vojnových poškodencov a obete vojny a fašistickej perzekúcie, v znení čl. III. zákona č. 242/1949 Zb.,

b) zákon č. 99/1948 Zb. o národnom poistení, v znení neskorších predpisov, pokiaľ upravuje dôchodkové poistenie, vyjmúc §§ 110 až 112,

c) vládne nariadenie č. 173/1949 Zb. o prestupoch niektorých osôb, vyňatých pred 1. októbrom 1948 z poistnej povinnosti verejnoprávneho dôchodkového poistenia, do národného poistenia,

d) vládne nariadenie č. 174/1949 Zb., ktorým sa určuje, akým spôsobom sa splňuje základná podmienka pre vznik nárokov na dávky národného dôchodkového poistenia u sezónnych zamestnancov v poľnohospodárstve a lesníctve,

e) vládne nariadenie č. 30/1950 Zb. o prestupoch medzi verejným penzijným zaopatrením a národným (verejnoprávnym) dôchodkovým poistením a o prestupoch vo verejnom penzijnom zaopatrení,

f) vládne nariadenie č. 44/1950 Zb. o niektorých prestupoch v sociálnom poistení (zaopatrení) pred 1. októbrom 1948,

g) vládne nariadenie č. 49/1951 Zb., ktorým sa upravujú niektoré nároky pracujúcich dôchodcov národného poistenia,

h) zákon č. 102/1951 Zb. o prebudovaní národného poistenia, pokiaľ upravuje dôchodkové zabezpečenie,

ch) vládne nariadenie č. 101/1952 Zb. o úprave podmienok pre trvanie nárokov na niektoré dôchodky z dôchodkového zabezpečenia,

i) vládne nariadenie č. 22/1953 Zb. o úprave dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia a zaopatrení osôb nepriateľských ľudovodemokratickému zriadeniu,

j) vládne nariadenie č. 25/1953 Zb. o presune pôsobnosti v niektorých veciach dôchodkového zabezpečenia a nemocenského poistenia,

k) ustanovenia §§ 6 až 12 vládneho nariadenia č. 42/1953 Zb. o opatreniach v odbore miezd, dôchodkov a niektorých sociálnych dávok v súvislosti so zrušením lístkového systému zásobovania.

(2) Dokiaľ nebudú vydané predpisy podľa tohto zákona, použijú sa doterajšie vykonávacie predpisy, pokiaľ nie sú v rozpore s týmto zákonom; podmienky a rozsah nárokov upravených týmito doterajšími predpismi sa však posudzujú podľa ustanovení tohto zákona.

§ 92
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1957; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Kopecký v. r.

Inž. Jankovcová v. r.

Poláček v. r.

Barák v. r.

Inž. Šimůnek v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Bakuľa v. r.

David v. r.

Ďuriš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Machačová v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Tesla v. r.

Uher v. r.

Beran v. r.

Jonáš v. r.

Reitmajer v. r.

Dr. Škoda v. r.

Bukal v. r.

Dvořák v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Generál plukovník Lomský v. r.

Dr. Neuman v. r.

Ouzký v. r.

Pospíšil v. r.

Inž. Púčik v. r.

Dr. Vlasák v. r.

Zatloukal v. r.

Príloha k § 16
ods. 3 zákona č. 55/1956 Zb.

Zoznam nemocí z povolania

Čís.	Nemoc z povolania	vzniknutá v podnikoch
1	Onemocnenie z olova a jeho zlúčenín	**K č. 1-18:** v ktorých látky vedľa uvedené sa vyrábajú, spracúvajú, používajú alebo sa vyskytujú ako vedľajšie výrobky alebo vôbec inak
2	Onemocnenie z fosforu a jeho zlúčenín	
3	Onemocnenie z fluóru a jeho zlúčenín	
4	Onemocnenie z ortuti a jej zlúčenín	
5	Onemocnenie z arzénu a jeho zlúčenín	
6	Onemocnenie z mangánu a jeho zlúčenín	
7	Onemocnenie zo sírouhlíka	
8	Onemocnenie zo sírovodíka	
9	Onemocnenie z kysličníka uhoľnatého	
10	Onemocnenie z kyanových zlúčenín	
11	Onemocnenie z benzénu a jeho homológov	
12	Onemocnenie z nitro- a amino- zlúčenín benzénu alebo jeho homológov a ich odvodenín	
13	Onemocnenie z halogenizovaných uhľovodíkov mastného radu	
14	Onemocnenie z dusičných estérov glycerínu a dusičných estérov iných látok mastného radu	
15	Onemocnenie z látok bojových	
16	Onemocnenie z ionizujúceho žiarenia a zo žiarenia s obdobným účinkom	
17	Poškodenie elektromagnetickým žiarením s vlnovou dĺžkou radu cm	
18	Onemocnenie kožnou rakovinou alebo kožnými zmenami, majúcimi sklon k prechodu v rakovinu, spôsobené látkami vyvolávajúcimi rakovinu, kde škodlivina je v príčinnej súvislosti s výkonom zamestnania	
19	Kožné onemocnenie účinkom škodlivín, ktoré sú v príčinnej súvislosti s výkonom zamestnania a kde onemocnenie núti na zmenu zamestnania	**K č. 19 a 20:** v ktorých sú zamestnanci vydaní tomuto nebezpečiu
20	Onemocnenie rakovinou pľúc z rádioaktívnych látok alebo chronický chorobný stav, ktorý spôsobuje odôvodnené podozrenie z tohto onemocnenia	
21	Onemocnenie prenosnými a parazitárnymi nemocami	Na všetkých zdravotníckych pracoviskách, kde preukázateľný styk s infekčne nemocnými alebo s infekčným materiálom je súčasťou výkonu zamestnania
22	Nemoci prenosné zo zvierat na ľudí buď priamo alebo prostredníctvom prenášačov	v ktorých sú zamestnanci vydaní tomuto nebezpečiu alebo kde onemocnenie vzniklo preukázateľne výkonom zamestnania
23	Onemocnenie vyvolané prácou v stlačenom vzduchu	v ktorých sa používajú kesóny, potápacie zvony alebo skafandre

24	Onemocnenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené pri práci otrasmi s vysokými frekvenciami	**K č. 24 a 25:** v ktorých sú zamestnanci vydaní tomuto nebezpečiu
25	Onemocnenie dolných dýchacích ciest a pľúc spôsobené hliníkovým prachom a prachom z hliníkových zliatin (zaprášenie pľúc hliníkom - fibróza pľúc)	
26	Onemocnenie dolných dýchacích ciest a pľúc z berýlia a jeho zlúčenín	**K č. 26-28:** v ktorých sú zamestnanci vydaní tomuto nebezpečiu
27	Onemocnenie zaprášením pľúc prachom obsahujúcim kysličník kremičitý (silikóza): a) pri ktorom sú zistené typické rtg znaky a klinickofunkcionálne poruchy z tohto onemocnenia; poruchy funkcie spôsobené súčasnou inaktívnou tuberkulózou sa hodnotia tak, akoby boli spôsobené silikózou b) v spojení s aktívnou tuberkulózou	
28	Onemocnenie zaprášením pľúc azbestovým prachom (azbestóza): a) pri ktorom sú zistené typické rtg znaky a klinickofunkcionálne poruchy z tohto onemocnenia, b) v spojení s pľúcnou rakovinou	
29	Onemocnenie dolných dýchacích ciest a pľúc škodlivými účinkami Thomasovej múčky	ktoré dopravujú alebo spracúvajú Thomasovu trosku alebo spracúvajú, uskladňujú alebo dopravujú Thomasovu múčku
30	Onemocnenie z chrómových zlúčenín	v ktorých sa tieto zlúčeniny vyrábajú, spracúvajú alebo kde sa používajú
31	Onemocnenie hluchotou alebo ťažkou nedoslýchavosťou spôsobenou hlukom	v ktorých sú zamestnanci vydaní nadmiernemu hluku
32	Onemocnenie šedým zákalom	v ktorých sú zamestnanci vydaní nadmiernemu pôsobeniu krátkovlnných tepelných lúčov
33	Onemocnenie nystagmom v ťažkých a zložitých tvaroch	v baniach
34	Onemocnenie laketného nervu otlakom	v brusiarňach skla
35	Rozdutie pľúc fúkačov skla	v ktorých sú zamestnanci vydaní tomuto nebezpečiu
36	Profesionálna nedomykavosť hlasiviek alebo uzlíky na hlasivkách, nútiace na zmenu zamestnania; u spevákov a hercov z povolania a učiteľov	v divadlách a školách

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava,
tel.: 02 888 91 137, fax: 02/52442853, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.